

Міністерство освіти і науки України

**Донецький національний університет економіки і
торгівлі імені Михайла Туган-Барановського**

**Навчально-науковий інститут економіки управління та
адміністрування**

Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин

**СТІЙКИЙ РОЗВИТОК НАЦІОНАЛЬНОЇ
ЕКОНОМІКИ: АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА
МЕХАНІЗМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ**

**МАТЕРІАЛИ
ІІІ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-
ПРАКТИЧНОЇ ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ
26 квітня 2019 р.**

Кривий Ріг – 2019

УДК (330.5+502.131.1):004.773.7

С80 Стійкий розвиток національної економіки: актуальні проблеми та механізми забезпечення: матеріали III міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (26 квітня 2019 р.) / м-во освіти і науки України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського. – Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2019. – 254 с.

Організатори конференції та редакційна колегія:

Чернега О.Б. – д.е.н., професор

Никифоров Р.П. – к.т.н., доцент

Кожухова Т.В. – д.е.н., доцент

Неізнана О.В. – к.е.н., доцент

Бочарова Ю.Г. – к.е.н., доцент

Яковенко Ю.В. – асистент

Матеріали конференції висвітлюють питання, пов'язані з теоретичними і практичними проблемами соціально-економічного розвитку національної економіки та пріоритетами її функціонування.

Рекомендуються викладачам і студентам закладів вищої освіти, науковцям, аспірантам, докторантам і практикам.

За інформацію, наведену у тезах, несуть відповідальність автори. Водночас, редакційна колегія вважає доцільним їх обговорення у наукових колах. Претензії до організаторів конференції не приймаються. При передруку матеріалів посилання обов'язкове.

© ДонНУЕТ імені Михайла Туган-Барановського, 2019

© Автори тез, 2019

4. Курицкий А. Б. ТНК в информационном обществе. СПб.: Судостроение, 2016. 230 с.

*Рязанова Н.О., к.е.н., доцент
ДЗ «Луганський національний університет
ім. Т.Шевченка», м. Старобільськ, Україна*

НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ ПОЛІТИКИ

В сучасних умовах проблема розвитку енергетичної галузі ускладнена багатofакторними кризовими явищами, як глобального, так внутрішньогалузевого характеру. Це нераціональне використання соціо-еколого-економічних ресурсів, неконтрольована експлуатація невідновлювальних та обмежено відновлювальних природних ресурсів, незадовільним екологічним становищем, негативними економічними та соціальними тенденціями.

Тому досить важливим є створення таких умов функціонування енергетичної галузі, які б забезпечили стійкий рівень економічного зростання, підвищення рівня логістизації розвитку, не порушуючи стану соціо-еколого-економічної безпеки з метою задоволення потреб теперішніх та майбутніх поколінь. Створення означених умов можна досягти завдяки розвитку альтернативної енергетики.

Це зумовлює необхідність наукового вивчення питань, пов'язаних із стратегічним управлінням розвитком альтернативної енергетики на основі існуючих фундаментальних розробок та синтезу вітчизняного та зарубіжного досвіду.

Для активізації розвитку альтернативної енергетики потрібна розробка і проведення ефективної енергетичної політики шляхом концентрації зусиль і ресурсів на формуванні технологічно розвинутого і конкурентоздатного ринкового господарства.

У зв'язку з цим представляється доцільним обґрунтування розробки енергетичної політики, що, як правило, закріплюється та підтверджується у відповідних програмних документах (рис. 1).

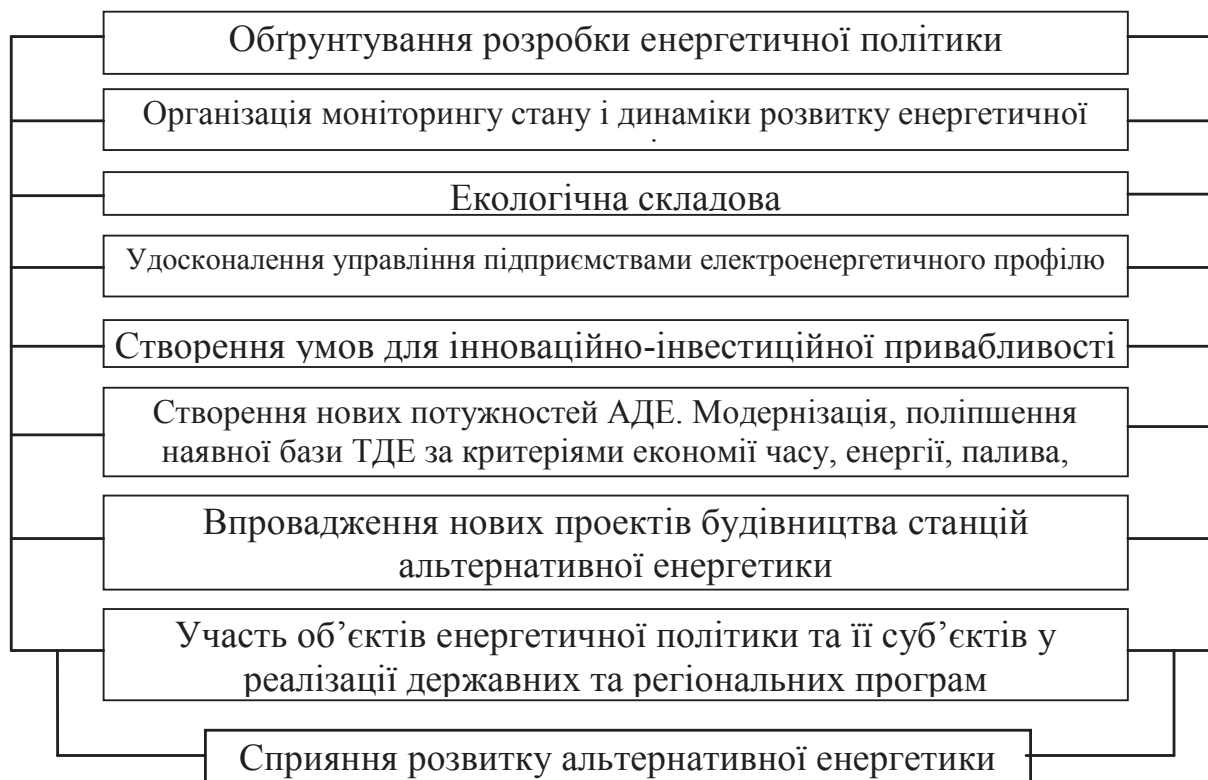

Рис. 1 - Обґрунтування необхідності розробки енергетичної політики

Поняття «Енергетична політика» відноситься до комплексу урядових заходів, спрямованих на довгострокову стабілізацію внутрішнього енергетичного ринку і забезпечення ефективності функціонування національної економіки в умовах сильної нестабільності світових цін на природні непоновлювані енергоносії і стимулювання розвитку, усебічну підтримку альтернативної енергетики.

Класифікація інструментів енергетичної політики регіону залежить від трьох базових функцій – аналітичної, оперативної і контрольної [1;2]. Відповідно, у складі комплексу тактичних інструментів можна виділити три основні групи інструментів: аналітичні інструменти, оперативні інструменти, контрольні інструменти. Виходячи з приведеної класифікації, доцільний розгляд кожної групи інструментів окремо, визначаючи відповідні цільові завдання, що стоять перед інструментами.

До групи аналітичних інструментів енергетичної політики раціонально віднести інструменти, стани параметрів енергетичної системи, що функціонально забезпечують аналіз, у тому числі, аналіз і оцінку розвитку альтернативної енергетики. У групі

аналітичних інструментів необхідно особливо визначити критерії політики підтримки розвитку альтернативної енергетики, до складу якого доцільно включити показники, які характеризують оцінку політики підтримки розвитку альтернативної енергетики. А також основні індикатори соціо-еколого-економічного розвитку, методики оцінки виробничої, інвестиційної, фінансової, кадрової та інших важливих складових розвитку альтернативної енергетики, методики оцінки політики підтримки розвитку альтернативної енергетики, аналіз виникаючих ризиків та загроз енергетичної системи регіону, інструменти аналізу і оцінки взаємовпливу інститутів влади, громадських організацій, інструменти аналізу і оцінки соціальних, інвестиційних, економічних потреб розвитку галузі на перспективу довготривалого і середньострокового розвитку [3].

До оперативних інструментів слід віднести бюджет розвитку, який консолідує у своєму складі інвестиційні програми розвитку; податкові інструменти, які входять до складу податкової політики; управління борговими зобов'язаннями суб'єктів господарського процесу енергетичного сектору; спеціальні режими ведення господарської діяльності; регіональні програми соціально-економічного розвитку; договори щодо комплексного соціально-економічного співробітництва між сусідніми регіонами, які дозволяють знизити міжрегіональні бар'єри на шляху потоків капіталу, праці та ресурсів; фонди підтримки регіональних інновацій і суспільних ініціатив.

До контрольних інструментів слід віднести тарифні та нетарифні методи регулювання енергетичної діяльності. Представимо в схематичному вигляді класифікацію інструментів енергетичної політики регіону (рис. 2).

Енергетична політика має бути предметом постійної оцінки, головним чином, тому, що вона має на увазі значну фінансову підтримку, яка повинна піддаватися постійному ретельному моніторингу. Очікується, що глобальні витрати на підтримку альтернативних джерел енергії (АДЕ) в період з 2010 по 2030 рр. зростуть з 44 млрд дол. до 175 млрд дол. [4]. До того ж, безперервна оцінка може допомогти своєчасно виявити вузькі місця і провали політики, а також ідентифікувати можливості адаптації і оптимізації програми підтримки. Це надзвичайно важливо для довгострокових політичних програм підтримки, оскільки зовнішні умови можуть мінятися з часом.

Рис. 2 - Класифікація інструментів енергетичної політики

Стимулювання ринків для забезпечення скорочення витрат є ключовою основою для політики підтримки АДЕ. Оцінка скорочення витрат може бути заснована на так званих кривих зниження вартості продукції зі збільшенням обсягу виробництва і накопиченням досвіду («кривих навчання»), або ж технічної оцінки і

параметричного моделювання. Криві зниження вартості за рахунок накопичення досвіду демонструють рівень «досвіду» або «навчання» у використанні технології (як цей показник використовується кумулятивна міра виробництва або використання технології), проти зміни у витратах і/або цінах [5]. Криві можуть бути використані для оцінки «інвестицій в знання», потрібних для технологічних удосконалень, які, як очікується, приведуть до скорочення витрат.

Оцінки, подібні до цих, можуть бути використані для аналізу динамічної ефективності, наприклад, через порівняння очікуваних інвестицій в знання з об'ємом вироблення або з очікуваним скороченням витрат. Проте, зручного і легко застосовного індикатор для оцінки динамічної ефективності або зв'язку між оцінкою ефективності політики і накопиченням досвіду/скороченням витрат поки що не визначено.

У літературі аналізується зв'язок між реалізацією державної політики підтримки і зміною ринкової структури, наприклад, міра, в якій фіксовані тарифи стимулюють входження нових гравців на ринок [6]. Згідно з дослідженням Д. Пабло [7], динамічну ефективність слід розуміти як комплексну величину, залежну від безлічі параметрів, таких як конкуренція, технічні інновації, технологічне різноманіття, ефекти накопичення досвіду і знання, приватні дослідження.

Переваги технологій АДЕ відносно традиційної генерації значною мірою залежать від локальних умов: там, де є вигідні умови для впровадження АДЕ-технологій, можливе досягнення нижчих витрат генерації на основі АДЕ, чим на основі викопних палив. На віддалених та ізольованих територіях, де централізоване енергопостачання виявляється недозволеною розкішшю, створення децентралізованих об'єктів генерації на основі АДЕ безперечно сприятиме економічному розвитку.

Отже, енергетична політика підтримки розвитку альтернативної енергетики є складовою частиною державного програми розвитку країни, при цьому до неї пред'являються специфічні вимоги і обмеження. Зокрема, вона визначається, виходячи з напрямів і темпів соціально-економічного розвитку країни, характеристик конкурентного середовища, екологічних умов, кліматичних умов, ресурсного потенціалу, а також з урахуванням інноваційно-інвестиційної політики.

Розробка концептуальних положень розвитку енергетичної політики знаходить своє віддзеркалення в механізмі реалізації і сукупності форм, рівнів, методів і напрямів її здійснення. Концепція енергетичної політики відбиває у своєму складі стратегію розвитку альтернативної енергетики, принципи взаємодії з державними органами влади, форми підтримки і зміст надання допомоги енергетичним підприємствам. Таким чином, активна енергетична політика стає головним чинником ефективного входження в світогосподарську систему і розвитку альтернативної енергетики.

Література:

1. Третяк В.В. Домінанти регіональної інноваційної політики: монографія / В.В. Третяк, Н.В. Воробйова. Луганськ: Ноулідж, 2011. 163 с.

2. Третяк В.В. Регіон в аспекті розвитку інтеграційних зв'язків / В.В. Третяк, Н.А. Куценко // Збірник наукових праць Луганського національного аграрного університету. Серія: економічні науки. Луганськ: ЛНАУ, 2010. Вип. 13. С. 124-131.

3. Третяк В.В. Проблеми формування та напрямки реалізації регіональної інноваційної політики / В.В. Третяк, Н.В. Дронова // Вісник економічної науки України. 2009. № 2 (16). С. 154-156.

4. Evaluating Renewable Energy Policy: A Review of Criteria and Indicators for Assessment, IRENA, 2014 [Электронный ресурс]/ URL:

http://www.irena.org/DocumentDownloads/Publications/Evaluating_RE_Policy.pdf

5. Candelise, C., M. Winskel and R. Gross (2013), “The dynamics of solar PV costs and prices as a challenge for technology forecasting”, Forthcoming in Renewable and Sustainable Energy Review.

6. IEA (2011), “Deploying Renewables 2011 - Best and Future Policy Practice”, Renewable Energy Markets and Policies. Paris.

7. Pablo, D. (2012), “The dynamic efficiency of feed-in tariffs: The impact of different design elements”, Energy Policy, Vol. 41, pp. 139–151.